

Арадай АЛТЫН БУДАН

Магазиний худалдмэрлэгч Нина Арта...

ЭЗЭН ӨНӨОР ХАНДАХА БАЙГАА

Захаамнай захабарилгын-техническэ предприятие ажал-шадайнга эрилт хангаха зорилготойгоор хамбабарин ажамжиудыг эхэлжээ...

РТП-гэй хамбабарин ажамжиуд мундоо дээрээ тон хулаар урдахи зорилгодоо дүүргэж байганын элрээ...

Тус хамбабарин ажамжиуд 1987 оной туршада аяр 49,7 мянган түхэрлэг гаргаад ороно байна...

Шалгалта хэзэ үед гурван үхэр дутахо. Энэнь хамта 1326 түхэрлэг болоно...

Б. БАЛАГУНОВАЙ фото.

КАЙШЯДОРИС (Литвагай ССР). «Дарсунишис» колхозтой тарагшад болон малшадта нотагай кооператорнууд эхэ туна хүргэнэ...

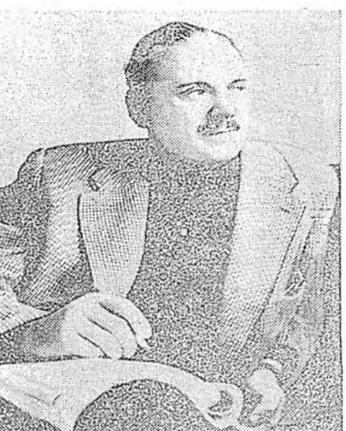
ХҮДӨӨГЭЙ КООПЕРАТОРНУУДАЙ АЛБАН

Республикийн ажамжиудта олон тоото кооперативна кафенууд, магазинууд, павильонууд, ларьгууд, ательеүүд амжалтатгайгаар хүдэлнэ...

С. В. Михалковой түрээр 75 наһанай ойдо

ХҮҮГЭДЭЙ ДУРАТАЙ ЗОХЁОЛШО

СЕРГЕЙ Владимирович Михалков 1913 оной мартын 12-то Москвада түрэлэн байна...

«Ублэй хүнийн үе үнэгэжэ, би гэрээ куран зохиолой ба уран зурагай» журнал гаргадаг байга...

Багын хүсэл ёһотойгоор бэлэжэ, Сергей Михалков дэлхэй дүүрэн мэдээжэ зохиолош, сатирик болоо...

С. В. Михалков — РСФСР-эй Уран зохиолошой холбоной түрүүлэгшэ, Педагогическэ эрдэмэй академин Бодото гэшүүн...

С. В. Михалков — РСФСР-эй Уран зохиолошой холбоной түрүүлэгшэ, Педагогическэ эрдэмэй академин Бодото гэшүүн...

ТАНАЙХИ ЮУТЭЙБТА?

Нэгэмэй — һандал дээр, Нүгөөдэмэй үйлсэ рүү гэтээ, Төлү дуулаа, Боря минь нууна...

—Өбөлшөн байхдаа муу аал!

Олоной хубсаһа хэн одог юм ааб! Одоо пилот бэшхэн, Сэсэй лётчик болмолодо...

БИДЭ ХОЁР НҮХЭДБИ

Бидэ хоёр нүхэдби, Бидэ хоёр нүхэдэгдби Тэрэм хайшааб — Би тишээ, — Тэнсэлгүйхэн нүхэдби! Хармаан соомнай Харман байданай...

Мүнөө хаана гэсэб!

Мүнөө хаана гэсэб! Хоёр баллуурхан, Хоёр хажуули, Хоёр шэл тагларин...

МЭДЭЙ КОНКУРС ТҮГЭСЭВЭ

Москвада боложо дүүрэг-районийда бүсөөнөө конкурс-конкурсной оперо болон байгалийн конкурс тойрай залуу соликт...

Шалгалта юу харуулааб?

МЭСЭЛЭЭ ҮУЛАДУУЛХАГУЙ

Дотоодын хэрэгүүдэй министрствын, дохирдогдотой танагуудай худалдмэрлэгшэдэй, мүн...

Социалист оронуудай

СОФИ. Модо бэлдэххэ, хойто зүгэй ойн баялигуудыг хамтынга хүсөөр ашгагха, талаар харилсаа холбоон тухай...

20 жэлэй саада тээ хубша тайга соо Болгариаа ошон тон түрүүшын худалдмэрлэгшэ болон мэргэжлэдэ эрээдүйн хуурын тосхонууд, леспромхозуудай хуури талба бэлэй...

УЛАСХОРОНДЫН ХУРАЛДААН

ВУДАПЕШТ. «Зүүн болон баруун оронуудай хоорондох харилсаануудта олоонитда мэдээлэлэй байлгах тухай хамтаар дурдаг, данагүй. Тинхэдэ НАТО-гай...

ЗАМБУУЛИНАЙ ВЫСТАВКЭ

ВРЮССЕЛЬ. Уласхоорондын замбуулинай выставкэ Бельгийн нинслэй хотодо нэгдэбэ, СССР, США болон Европын замбуулинай агентствэ түрээндэ хабаадна...

РЕЙГАН У. СЮЕЦЯНТАЙ УУЛЗАБА

ВАШИНГТОН. США-гай президент Рейган албанай хэрэгээр ондо эрээд байһан үедэ галадын хэрэгүүдэй министр У. Сюецянтай уулзана хоорлодбо. «Америк-совет харилсаанай амар байдалтай байһан тухай асуудалаар нонхорхо байһанаа тэдэнэр мэдүүлэбэ...

ТАСС - АПН ХИЛЫН САНАНАА

СОВЕТ ТҮЛӨӨЛГӨШЭ ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ВЕНЭ. Аюулгүй байдалаа болон харилсаа холбооний асуудалуудай нинтэ Европийн зүблөөндэ хабаадаг гурнуудтай түлөөлөгшөдэй уулзалта эндо болоно...

ЭБ НАЙРАМДАЛТА ҮҮСХЭЛЭНЭ ДЭМЖЭНЭ

БЕРЛИН. Ядерна зобсеггүй зононуудыг байгуулхын түлөө тэмсэдэг орнуудтай түлөөлөгшөдэй уулзалтыг 1988 оной нинини 20-ноо 22 болотор үнэгэрхэ тухай ГДР-эй үүсхэлэй дэмжэжэ байһанаа «Дэлхэйн врачнууд ядерна даие зайсуулан сарахын түлөө» уласхоорондын худлооний ГДР-эй секциин эндо толлогон мэдүүлэе соо хэлэбэ...

ХОЁР ОРОНОЙ ХӨӨРОНДОХИ ХАРИЛСААЕ ХҮГЖӨӨХЭ

БРАЗИЛИА. СССР-тэй худалдаа наймаанай-экономическа харилсаа хүгжөөлгө тон эхэ удаа шанартай гэжэ Бразилиа тоолоно гэжэ оройной Гададын хэрэгүүдэй министрствын генералын секретарь (гадаадын хэрэгүүдэй министр) Флеша ди Лима эндо мэдүүлэбэ. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогай гашүүн, СССР-эй гададын хэрэгүүдэй министр Э. А. Шеварднадзин хани ёһоний албаны хэрэгээр нахан Бразилиа ошоод байха үедэ тэрэни эдэхи нүхэрлэгэ бата үндэсгүй габиданай байга...

Тэрэшлэн Октябриска районий нитын гурим сахилгада 300 шахуу аржунингууд, милициин олон худалдмэрлэгшэд тэрэ үдэр ройдэд хабдаа. ГАИ-гай худалдмэрлэгшэд олон автомашинуудыг, аржунингууд болон милициин хуучиргалтагшад архи абахаа ошоорто зогсогшодыг шалгаа, гэрээ шууа татадаг хүнүүд гэрээ ошоо, олон байртай гэрээдэй доодохи шалхарта сургуульдаг хуучуудыг абахаа үзөө. Октябриска районий догодоох хэрэгүүдэй танага байгша оной январь-февраль нарануудта архидалгатай тэмсэхэ...

ТОЛМИ

Э Н Э
Хуудаһандамнай:
✓ Хүмүүжүүлгын асуудал зүбшэбэ
✎ Нэгэ шүлэгһөө үндэнэлжэ
☑ Гэгээрэлэй эдэбхитэдэй нэгэн
✎ Жэгтэй ушар

ХҮЛХИСӨӨН НЮТАГ ХААНА

«Буряд үнэн» газетэдэ үнэргэгшэ, 1987 оной декабрийн 12-ой номерто «хармаанай дэбгэрһээ» гэһэн гаршаг доро Будашира Дон-Донковой хоёр шүлэг толилогдоо һэн. Тэрэний хоёрдохи «Хүлхисөөн» гэжэ шүлэгийн анхралтайгаар уншаад байхадаа, Хүлхисөөн нотаг тухай хэзэн түүхын удхатай үгэ хэлээхэ һанал түрэнэ.

Худон голой эхин шадар оршодог зах нотаг Хүлхисөөн анхнай баян газар байгаа ха. 1859 оной архивай мэдээгээр Хорин 11 эсэгын аяар наймаан эсэгин (эхин хубууд, сагаан, худай, халбан г.м.) түлөөлгүлдэ — хамта дээрэ 53 эрэ, 80 эхэнэр сон гээд тэрэ үеын бүридхэлдэ бэшгэлхэй байда.

Эндихи зоной малайһын тоо гэхэдэ, адуун — 178, үхэр — 457, хони ямаан — 267 толгой, мун тэндэхи зон 28 десатина тарья тариадг байһаар архивай мэдээн соо бии.

Энэ нотагай зон 33 эсэгы ба зунай 34 модон гэртэй ажаһуудог һэн. Тихэ сагта үбэлдөө һууха дулаан модон гэр бариха заншалгүй, һэвэ гэрээ абаад, малай эдихэ хагда дахжа ээодол байдалтай байгаа гэһээ ааб даа. Энэманай мүнөө 130 жэлэй саада тэхэй байдал болоно даа.

1919 оной декабрийн 6-най мэдээ абажа үзэхэдэманай, Хорин аймагай Сагаан хошуунай мэдэл соо 10 сомон байгаа. Тэрэний нэ-

гэн — Хүлхисөөн сомон дай дансын ёһоор Сомонуудай нэрэнүүн, Арин-Нуурай, Хорин эхнэй г. м. Хүлхисөөн адуун — 314, үхэр — 912 толгой байһан байда.

Сагаан хошуунай мэдэл һэн гэхэ. Тус хошууны дашы, хойноһы (түр оройдоол гансахан түр нын хуруули байһан) модон багшаар худалдаа Удын үездэн үчилһэн Хорин аймагай багша соо бэшээтэй. ДР (Английн) Буряад-Монгол гин суглаандаа 1921 гшүүнээр (депутат) Энэ багшын хубуун жотой кори гаран оидот нэгэ класста хуруу мыйн врач-хирург бэйгүй гэжэ дуудаа һэн. Налмеар даа. Тиммэй

ЭСЭГЫН ЁУРГААЛ

(Закаменск хотын 1-дэхи дунда хургуулида үнэргэгдэн түрэлхидэй суглаанһаа)

ЭРЭ ХҮН гэжэ гэр бүлдин түшэг тулга, найдагаринц һан хойно зоной дунда бүлүн түрүү, толгойлошо гэлсүүлһэн юм.

Хүүгдһээ даб гээд лэ «бүлһингөө гол хүнине нэрлэлһин» гэхэдэ, эгээл түрүүнөө энжээг нэрлэдэг, гэбшы эхэнэрүүд мүнөө сагта эршүүлгэй адлихан эрхэтэй болонхойди гэхэ. Хэдэ тингэбшы, манда найдамтай түшэг хэрэгтэй, найдамтай эршүүлгэй бүлүнүүдэ бэхи бэйл даа гэжэ эхэнэрүүд бурдада.

Ингэжэ Закаменск хотын 1-дэхи хургуулин багша Тарас Борсовна Цыбинова һанын нэгэ үлдэжэ хургуулингаа фойе соо юрэ бусын эсэгэнэрэй конференци нэбэ. Тэрэндэ тус хургуулин хургаһадай эсэгэнэр олооро суглаһаа.

Дээрэ хэлэгдэн бодол үргэлжлүүдэ һаа, үнэхөөрөөшье, эрэ хүн гэһинэй хэн болоно? 1-дэхи хургуулин багшанаар хургаһадайгаа дунда анкетэ тараажа, тэрэнэй асуудалнуудта хургаһадай үгэһэн харюунууды шэнжлүүдэ үзэхэдэ, олоон үгэ хургаһадэе гэршэлэ. Юуны түлөө эсэгэе улуу һанадагынь тайлбарлаһа һаа, нэн түрүүн — эсэгэин урнин, найлгэй зантай, найдамтай нүхэрин гэнэ. Хоёрдохор, эсэгэин хамга юумэ хуу хэжэ шаддаг, мун лэ ниймээр наймайгаа хургад гэхэ юм. Маанаартаа оорингөө сулоо саг үргэлжэ зориулжа байдаг юм гэнэн харюунууд гурбадхи хуурида ороно. Дүрбэдхи хуурида — юртал эсэгэл ха юм даа, тинмэл хэдэ эсэгэдэ дуратайд гэнэн харюунууд байгаа. Эгээ һүүлшын, табатадхи хуурида, үсөөжыһе һаа, нимэ харюунууд байгаа — эсэгэин һандаа ионфетэ болон бусад элдэб болг асарлап, тинмэлэ абада дуратайд.

Манай хургуулин хургаһадай түрэлхид соо 800 гарган эсэгэнэр бии. Түрэлхидэй суглаанай болохоод, тэдэний 130-аадын лэ эрэдэг, тинхэдэ тэдэманай гол түлэб шэнэ хургаһадай түрэлхид байдаг. Суглаанда

ерэдэг эсэгэнэрэй оройдоол 45-нынн манай хургуулин ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг юм, суглаан дээрэ үгэ хэлэдэг, энэ тэрэ һонирхолтой дурдхалууды ороулдаг. — гэжэ Т. В. Цыбинова хэлээ.

Тус конференцие Т. В. Цыбиноваһаа гадна врач Е. В. Пажеев, рафгүэсэдкомой дотодоын хэрэгүүдэй танагай начальнигай политическэ талаар орлогшо Г. Б. Цыденов, горсоветэй гүйсэдкомой секретарь, наһаа гүйсөөгүшүүдэй талаар комиссийн түрүүндэ А. К. Кубенин, УПК-гай директор П. Ц. Ватожапов, ДЮСШ-гай директор П. И. Доржиев, тус хургуулин хургаһадай боксын тренер С. И. Васильев гэгшэд хургалһаа үгэ хэлээ. Конференцидэ 1-дэхи хургуулин багшанаар хабаадалсаа.

Хургаһадэе зүбөөр хурган хүмүүжүүлхэдэ түрэлхидэй зүгһөө эсэгэнэрэй нүлөөн ямар байхаг гэнэн асуудалаар үнэргэнэн энэ конференцидэ үгэ хэлэгдэн олон тоото баримтанууд болон һонирхолтой жэшээнүүдэ бурда.

Илангага гороной хургаһадэй талаһаа нинтин болон хуралсалгай журам хазгагай Руулаһаад үсөөн бэбэ.

Хүүгдэй дунда архивэй уугада абаха ушар байгаа, олон хургаһад гэнэн хургаһаа. Гэхэдэ байха болонхойтой урэ тааһаад бии болонхой. Хүүгдэ өһөнлүгөө зал абарине тодорхойлоодо, 90 процентһынэ түрэлхидөө һанаадаг. — гэжэ нүхэр Е. В. Пажеев хэлээ.

Түрэлхидэй архивалга хүүгдэ элдин амгойһолонтой гэнэн филм үлдэһэн харуулагдаба. Харахада одоол жэхидэ хурхөөр кадрнууд үнэргэһа.

Урдандаа Русьда залуу гэрлэгшэдэй хурин дээрнэ ивас домь уулгадагүйл байһан байха. 12 наһатай үхирбүүд гурбатай үхирбүүн мэтэ ухантай (олигофрени) байха гэһээ нэрээл хүлэсээгүй юумэ гэһээ ааб даа.

— Энэ манай мүнөө харан кадрундаа дутахгүй үзэгдэл райондоо бии. Архивал дуратай түрэлхид Вани-Гол тосхондо байрлан эрэмдэг үхирбүүдэй индтернат нэгшыһе удаа харан һаа, юумэе ондоогоор лэ ойлгодог болохо һэн. Тэндэ, хоорхы, ямар үхирбүүд үгэ гэлтэй даа, архин хойшоһолонхой мундэлһэн үхирбүүд. Мүнөөдөр шэгэ зохоблоо бэһинэ байһан номлоо харан үзэһонд нэмээжэ хэрэглөө намтай ошожо тодэ хүүгдэе хараба, нигернадэе гүйсэд абажа харангүй үйлдэл лэ гаража ябаһон, — гэжэ ОВД-гай начальнигай орлогшо Г. В. Цыденов хэлээ. — Мүнөө районной психологической дансда 18 үхирбүүд ороулагдаһаа. Хургуулин хургаһадай хулиган ааша гаргалта 1987 ондо 1986 онойхитой сасуулхда, оройдошы үсөөрөөгүй. Энэнь гол түлэб хүнэй зөөрини хургай болоно. Хүүгдэй сүлөө саг зүбөөр эмхидхэжэ гэһээ манай гол зорилго байха ёһотой. Гэмтэ хэрэг мэлэн үхирбүүнэй түрэлхид милицидэ йоршыһе харагдаһагүй, гансал үбгөн аба, хүшнэй ойнорыһы лэ тэдэнийнэе ойнорыһо ябуулга хэлэг, — гэжэ нүхэр Цыденов хэлээ. — Город соо тэм хэйһэн нэгэ хубуунэй эсэгэе һарып туршада үрһан аба, хүлээгэ абаад. Тэрэни дэхэнүүр туршаалтай дарга юм. Гэм хэлэг үхирбүүдэй түрэлхид өһөдөө архивал дуратай зон гэжэ ажагалта хэгдэнхэй

гэжэ Г. В. Цыденов голкоронбөр үргэлжлүүлээ.

Закаменск хотын нэгэ гэрэй подвал соо үхирбүүд зайн гал залгажа, «электронитика таблада, наркотическа болос түхээржэ байһанаа баригдажа. Дээрнэ, тэрэ гэр соо 74 айл ажаһуухада нэгыншыншы өбөөроогүй гэһээ гү? Ингэжэ үхирбүүдэй заримдаа юушыһе хэжэ байхадан, эхэршүүл һанаа амархан гарана ха юм!

— Эсэгэ гэһээ оодол үндэр тушаал юм. Тэрэ бүлүн гол архитектор гэһээ. — гэжэ А. С. Макаренкин хэлэһэн үгэһүүдэ нүхэр А. И. Кубенин сугларһан эсэгэһээ хэлүүлээ. — Хүүгдэе хүмүүжүүлхэдэ эхын талаһаа энэрхэй зөөлн абары, эсэгэин талаһаа — зорингой дамай хушал бодол г. м. нүлөөлжэ ёһотой.

УПК-гай директор нүхэр П. Ц. Ватожапов ланка аха классуудай хургаһадэе үйлдэһонин ажалда хабаадуулажа байдаг тушаагаа хөөржэ үгөө. Энэ талаар хэрэг һайнаар табигданхай юм ха. Гордой 864 хургаһад УПК-да ялалсадаг, тэдэний 290-нынн базова предпритиянуудта ажалладаг юм. Тэдэ предпритиянууд хургуулин дирекцинуудтэй хэлсээһүүдэ багалаһаа, ажалдай хубсаһаар ханадаг, үйлдэһонин дээрэ үхирбүүдтэ ажал үгэдэг байна. Энэ талаар Зөлийн комбинаттэй аял-зайна барилгын үчаствогуд болон продснаб тухай һайнаар дурдамаар. Хорин АТП үхирбүүдтэ хайша хэрэгээр хандана. Хурган хүмүүжүүлхэ ёһотой мэргэжэлтэдынн үхирбүүдэ абажа үгэһүүдэй, муу, хүүгдэтэ һонингүй ажал дурдхана гээд тэмдэглэгдөө. Хүүгдэ баран тоондой автомобиль тудалха һэмдэй гэлсэдэг, теэд бараниннь ланка абахаб даа.

МАНАЙ БАГ

Би 1925—1928 онуудта Агын долоон жэлэй буряад хургуулида хуралхан хүм. Тинхэдэ бидэндэ ород хэлэ, буряад хэлэ, математика, физика, хими загһан мэргэжэлтэй, бэрхэ багшанары һанжа ябадагби.

Чойжил-Лхамэ Базарон буряад хэлэ, литература манай класста заадаг һэн. Мүнөө һанахаданмай Чойжил-Лхамэ Базарович эрхим методист, промодэзэ һейн мэдэхэ, багшуула да хандажа шаджа бэрхэ багшадэе хургаһадэе, Чойжил-Лхамэ багшыһе хүндэлдэг, хэһээл хэлэ анкаралтай һонирхожо һуудга байгааби.

Тэрэ үедэ хуралсалгай, методическа литератураын уран зохёлой номуудай тон хомор байһанын мэдээжэ, Тинхэһе һаан, Базарон багш хэһээлэзэ һонирхолтойгоор, гүнзэгэй удхатайгаар үнэргэгжэ шаладаг һэн. «Улаан эсэгэ» ба «Улаан Одон» гэжэ номууд сооһоо хэһээлэй материал абадаг, тэдэн сооһоо хэрэгтэй зүйлһүүдэе уншажа үгэһэн һэн. Нүүлдэ мэдэхэдэман, тэдэ номуудтэй орол Чойжил-Лхамэ Базарович өөрөө байшо. Хүмүүжүүлхэ удхатай басыннууды, расказууды, статьянууды ороһоо оршуулжа, тэдэн сооһоо ороулаһаа гадна үхирбүүдтэ таараха оорингөө бэшэнэн зохёолнууды номууд сооһоо ороулдаг байгаа.

Боролжын өбөөр бумбэрдэг Боролжон туулай бээрээб, Бодото хүйтэн болохо, Борьба дээрэ бохинодогби... — гэжэ шүлэгийн һайхашадаг, сэжээлдэгдэ һэмдэ. «Буряад-Монголой үг гэрбалай до-

БҮТҮҮГЭЙ ТЭЭРМЭ УЯНГА

Бүтүү, Хурэтынмай нарихан тохойтой горхонууд гүнзэгэй һабатай, түргэн урхаслаһаараа хүүен-бүүен сууря татажа байгаа бэлэй. Тэдэ горхонуудайманай эхин һабанууд нэлэнхы ехэ хубшэ ойгоор харалан хүхэрһэн хада хабыһануудай дундуур үгсэһэн үргэн, нарихан нугануудай, улайр гүнзэгэй һабануудай саана оршодог юм һэн.

Хабарһаа эхилжэ орой намар болотор үндэр эрбэтэй уйтан һабанда эзэрэг тэршээ хабаараа харьялан байхадаа, тэдэ горхондой эхингээ амгалан намдуу газарнуудай барагдаһагүй гүн неэстэ эршан булагүүдэе бүлэжэ, нэржэ, эльгэжэ байһан шэнжэтэй һэн.

Тэдэ горхонуудайманай түргэн буудалтай газарнуудта үшөө үмсэ байха сагта ажалшы тарыхша улад улан тэршээ тодоход, нотаг нугын зонтой талха татажа үгэдэг байгаа. Тэдэ тэршээнуудай һууринууд мүнөө бэлэжэ, барагдажа байһаа даа...

...Тэмээн хажуугай Боом гэжэ газарта, Бүтүүгэй горхон дээрэ Бабагарай тэршээ байдаг һэн. Тэрэний эзэн манай Ганга нотагай артелиин хушанай гашууны Бабагар Бааша гэжэ үбгэжөөл байгаа. Тинхэдэ тэрэ тэршээи нотагайгай Бүтүүгэй, Боомой, Бабагарай үгыһе һаа, Бабагар Баашын тэршээ-гэжэ элсэгшэ һэн.

Бааша үбгэжөөл тэршээмингээ саана холтоһоор барихан дулахан отог соо байрлаад, хабарай һайрамай холоржо шотот тэршээмингээ хүрдэ-моерые, тулга, лабаазууды тоношожо, занжаа, эльгэн шулуунуудынь шүдэлжэ, дорого тонуулан, оодон бороо сэжээжэ жэхүүнээ тайлажархинхай туха сүлөөгүй байгша бэлэй.

Хушуунай, Хойморой һаалишад артелиингээ амбарһаа абанан торинстой, гулманһатай ороһоо үбдөөе хиндхэжэ, сэбэрлэжэ эрээд, тугал туулимагуудараа асаржа, Бабагар Баашадаа барюулдаг һэн.

ОНЬОН ҮГЭНҮҮД

Наранһаа хурса гэрэлтэй юмэн үгы,
Наһанһаа һайхан үнэтэй юмэн үгы.

Дээгүүр һанаатан,
Дээрнэ жолюотон,
Эрэ гэхэдэ — маряха,
Эди гэхэдэ — долбохо,
Ухэр мал — үблэ тэмээлээр,
Үхи хүүгдэ үбгэдэй хургаалаар.

Хобууша айл үгирхэ,
Холшор айл баяжаха,
Уншнын үргэжэ — үнэр болохо,

Хэнтэг хүн — хирээдэй,
Хэрүүлшэ хүн — нохойтол,
Холо байһан дайсанһаа
Ойро байһан тэнгэ аюултай.
Хариха хүн хаагаар,
Хонхоо хүн хойморoor.
Даруу хүн
Дарьянда дургагүй.

ТААБАРИНУУД

Жэн торгон захгүй,
Жэнэ һуһан нүхгүй,
(тэнгэри, мүшэн),
Дохолон шаарай добуу тойроо амгатабыһе гэһэнэ,
Шн хонхойой бү хонхойой
Ноур ноураа бү харалса.
(эмээлэй хоёр бүүргэ),
Үхэг доро найман улаан шагай,
(нохойн хүхэн),
Өөб түхэрэхэн, оорхон бумбыхын,
(хонхойн һүүл),
Үлхөөгүй шүрээ,
Эбхээгүй торгон.

(мүшэн, тэнгэри),
Хамаг юмэнһээ багахан аад, халуун далай соо тамарадг (шанага),
Гэрэй хойно гэзэн агул,
(гурлоотэй үнэн),
Улаан бургаһан уруугаа ургаа,
(үнэһэй һүүл),
Тэнсүүриэ алданан тэнгэ баатар (ногтуу хүн),
Гунжан үнэһэй хэблэһэн газарта
Гурбан жэлдэ ноогоон ургабагүй,
(түүдэгтэй һуури).

Игабарин үдэр. Л. ДОРЖИЕВАЙ зураг.

Железнодорожно район
* Ажалай Улаан Тугай орденото авиационно заводой «Рассвет» гэжэ Соёлой орденото мүнөөдэр үдэһын 9 часһаа залуушугай зугаа наадан дэлгэгдэхэ юм. Үгөөдөр тус ордон соо үдэрэй 12 часһаа «Хүн бүхэний дуратай наадан» гэһэн амаралтын үдэрэй программа. Үдэрэй 12, 14 часһаа «Гүлһинер в Стране осли» гэһэн үхирбүүдтэ зориулагдаһан уран һайханай фильм харуулагдажа.

* Ленинэй орденото локомотив-вагон заһабарилгын заводой техникэ болон Соёлой орденото үгөөһөнэй 11 часһаа «Людмилец публики» гэһэн уран һайханай кинокартина харуулагдажа юм.

* Прибор-бүтээлгын үйлдэбарин нэгдэлэй, түмэр хуургануудай хэрэгсэлнүүдэ хэдэг заводой клубуудта «Ублэһе үдэшлэг», «Гэр бүлөөрөө амар-

набди» гэһэн хэмжээ ябууланууд мүнөөдэр үдэрэй 11—12 часһаа үнэргэгдэхөөр хараалагдажа.

* Советскэй район
* Вагжановой нэрэмжэтэ тохсонхой Соёлой орденото мүнөөдэр, үгөөдөр үдэрэй 4—5 часһаа улахоорондын асуудалаар лекци, номуудтай висрэмтэ үнэргэгдэхэ юм.

* Шэлий заводотой клуб соо үдэрэй 12 часһаа «Ублэһе үдэшлэгдэ» зориулагдаһан хэжэ програматай хэмжээ ябуулагдажа, аярмаг үнэргэгдэхэ, элдэб зугаа наадан дэлгэгдэхэ юм.

* Барилгашадай Соёлой орденото үгөөһөнэй 10 часһаа клубууд үдэлмээрэ үнэргэгдэхэ, элдэб зугаа наадан болохо.

Хотын ажалшадай амардаг, сэжээдг Марк соо үгөөһөнэй 10 часһаа «Пониск» гэһэн клубай үдэлмээрлэгшэд хүүнүүдэй хоорондоо номууды андалдахада туһалжа юм.

Октябрьска район
* Ленинэй орденото мяхоконсервын комбинаттэй Соёлой орденото мүнөөдэр, үгөөдөр үдэһын 8 часһаа хужим, дуун элдэлхэ, залуушуул сэжээхэ болоно.

* Ленинскэй комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэбэн комбинаттэй «Текстильщик» гэжэ Соёлой орденото мүнөөдэр үдэрэй 11 часһаа үхирбүүд амаралтын үдэрэй клуб худалмээрэ үргэлжлүүлхэ, харин үдэһын 8 час 30 минутаһаа залуушуула да зориулагдаһан хужим, дуун элдэлхэ юм.

Городой түбэй бүжигтөөнэ
* Серовой нэрэмжэтэ клубай нэгдэхэ филиалтэй худалмээрлэгшэд «Бурхан шажанда шүтэгшэд» гэһэн хоёрдэлөөн, 16-дахи филиалтэй худалмээрлэгшэд Ключевской 94-дэхи гэртэй клуб соо «Подружка» гэһэн клубай ээлжэтэ хэмжээ ябуула үнэргэгжэ байна.

М А Н А Й
АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД:
индекс 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76; отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-34-05, переводов — 2-54-93, писем и селкоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускная — 2-35-95, собственные корреспонденты: п. Баргузин — 91-1-44, п. Кырен — 91-7-18, Северобайкальск — 35-73, п. Хоринск — 55-6-99.

Республиканская типография Гос. ственного комитета Бурятской АССР. Издательство полиграфической промышленности г. Улан-Удэ, ул. Ленина Н-02373. Заказ № 60. Индекс 670000.